

SZTANDAR i BIBLIJNY

Zwiastun Chrystusowego Królestwa

KONGREGACJONALIZM

„Albowiem jako ciało jedno jest, a członków ma wiele, ale wszystkie członki ciała jednego, choć ich wiele jest, są jednym ciałem: tak i Chrystus.” — 1 Kor. 12:12

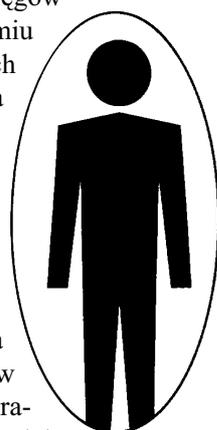
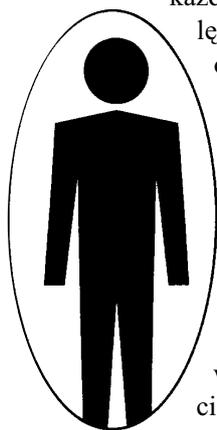
JAK PRZEDSTAWIONO w kwietniowym numerze, Kościół jest zorganizowany. Rzeczywiście, według biblijnego obrazu ludzkiego ciała ilustrującego jego organizację, Kościół może być nazwany organizmem.

W tym organizmie Pan Jezus jest głową, a reszta wiernych ciałem. Lecz obraz ten jest o wiele bardziej szczegółowy, a jego ogólne zarysy czerpiemy z ludzkiego kręgosłupa, który składa się z:

- kręgow szyjnych (7)
- kręgow piersiowych (12)
- kręgow lędźwiowych (5)
- kości krzyżowej (1)
- kości ogonowej (1)

Analogicznie rozumiemy, iż siedem kręgow szyjnych, które łączą głowę z ciałem, przedstawia siedmiu aniołów siedmiu kościołów, siedem ogniw łączących Pana z Kościołem w jego siedmiu okresach. Rozumiemy, że 12 kręgow piersiowych i odpowiadających im 12 par żeber przedstawia 12 Apostołów i 12 pokoleń, z których składa się Kościół, każdemu pokoleniu przewodzi w Panu jeden Apostoł. Rozumiemy, iż pięć kręgow

lędźwiowych, kość krzyżowa i kość ogonowa reprezentują Kościół w jego siedmiu okresach. Pięć kręgow krzyżowych przedstawia Kościół w pięciu stadiach pomiędzy dwoma okresami żniw. Kość krzyżowa reprezentuje okres Efeński, a kość ogonowa okres Laodycejski. Pięć cech kości krzyżowej i pięć cech kości ogonowej symbolizuje, że te dwa kościoły składają się w dużej mierze z pięciu grup połączonych w jedną. Te grupy były powoływane w pięciu okresach “powołań” żniw Wieku Żydowskiego oraz Wieku Ewangelii i próbowane w pięciu “przesiewaniach żniw.”

Prawe ramię i prawa ręka odpowiednio reprezentują członków ciała Chrystusowego w ich zdolności wyjaśniania i bronięcia Prawdy oraz służenia w takim dziele. Lewe ramię i lewa ręka odpowiednio przedstawiają członków ciała Chrystusowego w ich zdolności obalania błędu i służenia w takim dziele. Prawa noga i prawa stopa odpowiednio reprezentują członków ciała Chrystusowego w ich

zdolności i praktykowaniu sprawiedliwego życia. Lewa noga i lewa stopa odpowiednio przedstawiają członków ciała Chrystusowego w ich zdolności przewycięzania złego postępowania i ich praktykowaniu takiego przewycięzania. Stopy rozważane oddzielnie od nóg obrazują ostatnich członków. To są ogólne informacje o tym organizmie.

JEZUS JAKO MONARCHA UŻYWA SPECJALNYCH SŁUG

Pomijając ten obraz moglibyśmy powiedzieć, iż Jezus rządzi Kościołem jako jego Monarcha i że do służenia Kościołowi używa jako swoich sług: (1) Apostołów, (2) proroków, (3) ewangelistów i (4) pasterzy, czy też nauczycieli. Lecz ci słudzy nie są panami Kościoła powszechnego, ani poszczególnych zborów. Odpowiednio, Apostołowie i prorocy nie są panami nad Kościołem powszechnym ani nad poszczególnymi zborami (kościółkami lokalnymi). Ewangelisci nie są panami niemowląt, jakie spładzają ani pasterze, czy też nauczyciele nie są panami nad kościołem lokalnym (zbozem). Ci bracia za-

miast być panami, są sługami Kościoła. Na zaproszenie lokalnego kościoła (zboru) oni mogą mu usłużyć. Starsi są ograniczeni w swojej służbie do lokalnych kościołów (zborów), podczas gdy ewangelisci wykonują pracę w stosunku do osób na zewnątrz, aby wprowadzić je do ciała. W ten sposób tylko sam Pan Jezus jest Panem Kościoła, tak jak sam jest Głową zborów. Niezależnie od Apostołów, używanie przez Pana przedstawicieli jest w celach służenia, a nie rządzenia, zarówno w Kościele powszechnym jak i w zborach lokalnych. Pan nie dał Kościołowi powszechnemu władzy nad kościołami lokalnymi (zborami) ani nie dał żadnemu kościołowi lokalnemu władzy nad innymi kościołami lokalnymi, ani

też nad Kościołem powszechnym.

Oprócz 12 Apostołów, którzy mieli pewne im przyznane pełnomocnictwa do rządzenia pod kierownictwem Chrystusa w Kościele powszechnym, Jezus uniezależnił każdy zbór od podporządkowania go każdemu innemu zborowi i uczynił go wolnym do zarządzania pod Jego zwierzchnością jako głową wszystkimi swoimi sprawami według własnego zrozumienia Jego woli. Czyni to każdy zbór panią swoich własnych spraw i poddaną swojemu zrozumieniu woli Pana. Czyni Chrystusa Monarchą każdego zboru w jego stosunku do Niego, a każdy zbór demokracją w odniesieniu do siebie i innych osób, zborów, czy też organizacji kościelnych. Według powyższego Pan użył 12 Apostołów do związywania i rozwiązywania w odniesieniu do wszystkich kościołów (zborów) i Kościoła powszechnego oraz w zarządzaniu pracą wobec Kościoła powszechnego oraz jego pracą.

KONGREGACJONALIZM

CO TO JEST

W dwóch powyższych akapitach podaliśmy zwięzły opis organizacji Kościoła, powszechnego i lokalnego, jak również wyjaśniliśmy zwięzłe ustrój rządu kościelnego, który z Boskiego upoważnienia jest dla Kościoła powszechnego i kościołów lokalnych. W trakcie tego poruszyliśmy sprawy, które stanowią szafarską doktrynę Kościoła Kongregacyjnego. Ta szafarska doktryna może zostać zdefiniowana jak następuje:

Każdy zbór ludu Pańskiego pod zwierzchnictwem Chrystusa jest panią swoich własnych spraw w całkowitej niezależności od wszystkich innych osób, zborów i organizacji religijnych. Uznaje swoje więzi z innymi w Chrystusie w celu chrześcijańskiej społeczności i pomocy.

Tę doktrynę uważamy za biblijną prawdę. Chociaż w pewnym sensie każdy zbór jest monarchią absolutną z Chrystusem jako władcą absolutnym — w innym sensie wzajemne relacje członków, z których się składa, czynią go pod zwierzchnictwem Chrystusa czystą demokracją, zarządzającą swoimi sprawami jednomyślnie lub większością swoich członków.

Zbór odmawia wszelkim zewnętrznym partiom, bez względu na to, czy byłyby to jednostki, kościoły, związki kościołów lub wodzów, prawa i praktyki, dyktowania sobie czegokolwiek, czy też rządzenia jego sprawami. Jednakże życzliwie przyjmuje inne osoby i kościoły w chrześcijańskiej społeczności i jedności z nimi w Chrystusie, jak również jest gotów pomagać im w Panu. Ta doktryna jest zwięzle ujęta w wyrażeniu *Kongregacjonalizm*, czy też *eklezjalizm* — pierwsze z tych słów wywodzi się z łaciny, a drugie z greki.

BIBLIJNE DOWODY PODTRZYMUJĄCE

EKLEZJALIZM

Ta doktryna może być biblijnie dowiedziona. Jest niewątpliwym faktem, iż zbory zorganizowane przez Apostołów zarządzały swoimi własnymi sprawami i to z nakazu Jezusa i Apostołów, którzy między innymi byli zobowiązani do „zawiązywania” właściwego rządu kościelnego w zborach.

Apostołowie wykonując tę wiążącą władzę doradzali i sankcjonowali wybieranie przez zbory własnych urzędników: (1) diakonów — siedmiu diakonów (Dz.Ap.6:1-6) i diakonów zborowych, by zbierali i zanosili ich datki ubogim świętym w Jerozolimie (2 Kor. 8:19, 23; *cheirotoneo*, przetłumaczone tutaj jako „obraný” [w.19] oznacza wybrany przez wyciągnięcie ręki, czyli taki, na którego głosowano); i (2) starszych (Dz.Ap. 14:23; tu *cheirotoneo* myląco zostało przetłumaczone jako „postanowili”).

Kościoły za radą św. Pawła decydowały w sprawach gospodarczych, tj. dawaniu datków na biednych świętych i wyznaczaniu przedstawicieli, którzy kierowaliby zbiórką i dostarczaniem pieniędzy (2 Kor. 8:1-24). A zatem, przy aprobachie Apostołów, zbory decydowały w swoich sprawach gospodarczych. Co więcej, z nakazu Chrystusa (Mat. 18:15-17) utrzymywanie dyscypliny znajduje się w rękach zboru. Napomnienie św. Pawła, jednomyślnie przyjęte przez zbór w Koryncie, aby wymierzyć karę kazirodczemu bratu (1 Kor. 5:1-13), udowadnia, iż ten zbór utrzymywał karność. Późniejsze przyjęcie tego brata przez głosowanie, po tym jak pokutował (2 Kor. 2:6-10), dowodzi, iż zbór decydował, czy ma utrzymywać społeczność z pewnymi ludźmi, czy nie.

Zbory także wysyłały misjonarzy (Dz. Ap. 13:1-3). Te pięć faktów: wybieranie starszych i diakonów przez zbory, prowadzenie spraw gospodarczych, utrzymywanie dyscypliny, przyjmowanie ludzi do społeczności i wysyłanie misjonarzy, wszystko to przy aprobachie Pana i Apostołów — udowadnia, iż pod zwierzchnictwem Pana każdy zbór jest zarządcą swoich własnych spraw. Tę doktrynę dodatkowo potwierdza nauka, iż kapłaństwo składa się z wszystkich poświęconych wierzących (1 Piotra 2:5, 9), co nasuwa myśl o równych kapłańskich prawach wszystkich poszczególnych członków zboru i wynikającym z tego prawie załatwiania wspólnych spraw na zasadzie rządów jednomyślnych lub większościowych, co stanowi rządy kongregacyjne. Ta doktryna jest także prawdziwa, ponieważ, bardziej niż jakakolwiek inna metoda rządów zboru, prowadzi do usankcjonowanego przez Boga rozwoju zalet Chrystusowych wymaganych od ludu Pana w ich wzajemnych relacjach (Rzym. 8:29; 12:2-13).

Tym sposobem, z Boskiego ustanowienia, każdy zbór jest demokracją w swoim zarządzaniu i przyznaje równe prawa wszystkim swoim członkom w świetle praw kościoła. Te fakty pozostają w zupełnej zgodzie z różnorodnymi talentami, osiągnięciami, funkcjami, itd. posiadanymi przez różnych członków zboru, tak jak demokracja w Ameryce i innych wolnych krajach pozostaje w zgodzie z różnaitością talentów, osiągnięć, funkcji, itd. swoich obywateli, z których wszyscy mają — przynajmniej teoretycznie — takie same uprawnienia przed prawem.

To właśnie za takim teoretycznym i praktycznym uznaniem równych praw członków zboru wobec rządów zboru, na podstawie kapłaństwa jego poświęconych członków, opowiada się Kongregacjonalizm, i dlatego sprawiedliwość jest jego centralną myślą doktrynalną.

WIELKIE ODSTĘPSTWO W USTROJU KOŚCIOŁA

Co do opisu rozwoju odstępstwa w rządzeniu kościoła: zbory apostołskie z reguły miały więcej niż jednego starszego, czyli biskupa. Nazwy te są używane w Biblii wymiennie dla tego samego urzędu (Dz.Ap. 13:1; 14:23; 15:2,22; 20:17,28; Tyt. 1:5-7 [porównaj wersety 5 i 7]). Wypływa to także z faktu, iż biskupi i diakoni byli dwoma rodzajami sług zboru (Fil.1:1; 1Tym. 3:1,8,10,12, 13). Ci starsi, czy też biskupi różnili się talentami, oddaniem sprawie i użytecznością (Rzym. 12:6-8), a tym sposobem także szacunkiem, jakim byli darzeni i wpływem, jaki wywierali (1 Tym. 5:17). To jest w zupełnej harmonii z wolą Pana, On bowiem tak zarządził sprawami zarówno w odniesieniu do starszych w lokalnym zborze, jak i starszych w Kościele powszechnym.

Co więcej, gremium starszych na swoich zebraniach odbywanych w celu radzenia nad sprawami kościoła, z powodu takich wybitnych talentów, oddania sprawie i użyteczności darzyło ich posiadacza większym poważaniem niż innych starszych, i to także było właściwe. A zatem ten poszczególny starszy stopniowo zaczynał być uważany za pierwszego pomiędzy równymi i to również było właściwe i dobre, jak to wynika z zasady zawartej w 1 Tym. 5:17 i wyrażanej większym użyciem przez Pana tych, a nie innych jednostek. To z reguły prowadziło do tego, iż ten konkretny starszy był wybierany do przewodniczenia na zebraniach gospodarczych starszych, jak również na gospodarczych zebraniach kongregacji. Jako taki przez cały czas był uważany jedynie za pierwszego pomiędzy równymi i niewiele można powiedzieć przeciwko takiemu układowi, chociaż stało się to punktem wyjścia do późniejszych nadużyć.

Jednakże lepiej byłoby stosować rotacyjne zmiany w przewodniczeniu na zebraniach starszych i wybierać mniej wybitnego starszego lub diakona do przewodniczenia na pewien czas na zebraniach kongregacji. Wkrótce, we wczesnym okresie Kościoła smyrneńskiego, ten najwybitniejszy starszy, czyli biskup, zaczął być nazywany dla podkreślenia tym starszym, czy też tym biskupem, w odróżnieniu od pozostałych starszych czy biskupów. W Nowym Testamencie określenie „starszy”, które odnosi się do ciężaru służby i określenie „biskup”, które odnosi się do zaszczytu służby, stosują się do osób pełniących jeden i ten sam urząd (Dz.Ap. 20:17,28, gdzie greckie określenie oznaczające „nadzorców” jest określeniem dla biskupów.)

TERMIN „BISKUP” ZACZYNA BYĆ UŻYWANY

Skojarzenia, jakie wywoływało słowo „biskup” zaczęły być stosowane w coraz większym stopniu do tego najwybitniejszego starszego, a ostatecznie wyłącznie do niego. Odtąd tylko on był biskupem i był uważany w swojej urzędowej funkcji za wyższego od pozostałych starszych. Oczywiście taka zmiana poglądów nie zaszła wszędzie w tym samym czasie. Lecz wszędzie tam, gdzie była przedstawiana towarzyszył jej wielki sprzeciw ze strony starszych. Do końca drugiego wieku stała się praktycznie powszechna wśród zborów. Takie wysunięcie do

przodu najzdolniejszego i najbardziej wpływowego starszego uważano za konieczne w celu lepszego nauczania zboru, prezentowania mocniejszego frontu wobec świata i skuteczniejszego zwalczania błędzieli.

Jeśli uznamy niektóre z lepiej poświadczonych listów Ignacego z Antiochii za prawdziwe, takie wyróżnienie biskupa było postulowane przez Ignacego dla kościołów w Antiochii, Smyrnie i niektórych innych miejscach w Azji przed 108 lub 116 r. n.e., kiedy to rzekomo Ignacy napisał te listy w drodze na swoje męczeństwo w Rzymie. Punkt widzenia jaki rzekomo zalecał Ignacy polegał na tym, iż biskup jest przedstawicielem Chrystusa, a starsi są przedstawicielami Apostołów, a on w szczególny sposób podkreślał konieczność posłuszeństwa wobec biskupa.

Lecz postęp tego błędu we wzajemnym powiązaniu starszych i biskupów był dość zróżnicowany w różnych okresach i w tym samym czasie, lecz w różnych miejscach. W roku 251 Cyprian w swojej książce *Jedność Kościoła* zaczął nauczać doktryny, iż biskupi są następcami Apostołów i że każdy z nich jest przełożonym nad prezbiterami w swoim Kościele, lecz jeszcze wtedy nie sprawował on pełnej władzy nad zborom. Gdy ten pogląd stopniowo się szerzył, zwiększał on władzę biskupów, aż w czwartym wieku biskupi byli uważani nie tylko za przełożonych nad prezbiterami, lecz także w dużej mierze nad zborami, które ich wybrały.

Równocześnie z tym rozwojem sytuacji w niewłaściwym kierunku, jaki właśnie opisaliśmy, zachodził jeszcze jeden zły proces, który zaczął się nawet trochę wcześniej niż ten tutaj opisany. Ten, który właśnie nakreśliśmy, był rozwojem episkopalnym w poszczególnych zborach jako odrębnych od siebie.

Biskupi w czasach Cypriana i wcześniej nie byli *diecezjalnymi*, lecz *lokalnymi* biskupami kościoła. Jednakże biskupi diecezjalni powstałi wkrótce potem. A zatem widzimy, iż biskupi obrabowali starszych z pewnych praw im przysługujących, lecz nim nastąpiło postępujące ograbianie starszych, starsi łupili prawa kongregacji (3 Jana 9, 10).

Starsi powoli i etapami uzurpowali sobie panowanie nad kościołem i tym sposobem stopniowo doszło do tego, że załatwiali te sprawy, które uprzednio przeprowadzały kościoły. Postanowienia rad starszych coraz bardziej naruszały prerogatywy kościoła. Były one traktowane jako decyzje do wykonania, podczas gdy powinny być wykorzystywane dla zboru jako *zalecenia* do przyjęcia lub odrzucenia, stosownie do tego, co kościół uznał za dobre.

PROMOWANIE POGŁĄDU O BISKUPACH KOŚCIOŁA

Starsi rozpowszechniali pogląd, iż jako starsi są w innej klasie niż pozostali bracia i siostry. Zamiast klasą służącą stali się wówczas „panującymi starszymi”. Od tego czasu powoli i stopniowo przejmowali od zboru jedno prawo po drugim, aż do czasu, kiedy zaczął funkcjonować biskup diecezjalny. Prezbiterzy — do tego czasu nazywani kapłanami — zarządzili zborom tak jak poprzednio czynił to lokalny biskup. Po tym, jak oni zaczęli częś-

ciowo pozbawiać kościoły ich praw, episkopalne usurpacje zaczęły odbierać im samym prawa słusznie im należne, jak również te, które usurpowali sobie od zboru, które później zostały oddane starszym, kiedy biskupi zborowi stali się biskupami diecezjalnymi.

Jakie środki usypiające uzurpatorzy dali zborom, że one pozostały bezczynne, kiedy zabierano im ich prawa? Użyto rozmaitych środków. Po pierwsze, i co najgorsze, po wprowadzeniu niebiblijnego rozróżnienia pomiędzy starszymi i zborami, doktryna o kapłaństwie wszystkich poświęconych została odłożona na bok. Następnie na jej miejsce wprowadzono doktryny o klerze, quasi-klerze (którym byli diakoni i inne osoby sprawujące nowo utworzone urzędy) i laikacie. Bracia i siostry zostali wprowadzeni w błąd, w wyniku którego zaczęli wierzyć, iż tylko kler stanowi kapłanów, quasi-kler Lewitów, a laikat antytypicznych Izraelitów — idee sprzeczne z nauką Biblii o antytypicznych kapłanach i Lewitach.

Aby uciszyć sprzeciwy mniej lub bardziej drugorzędnych wybitnych braci, diakoni i cała rzesza osób sprawujących wiele nowo utworzonych drugorzędnych urzędów została nazwana „Lewitami”, w ten sposób sfałszowano prawdziwych antytypicznych kapłanów, Lewitów i Izraelitów. To doprowadziło do wyniesienia kleru do władzy i wpływów, do wymiernego wyniesienia quasi-kleru ponad laikat (i jego znacznej degradacji pod zwierzchnictwem kleru) i do zupełnego zdegradowania laikatu pod zwierzchnictwem kleru i quasi-kleru.

Taki nieodpowiedni rozwój wypadków nie miał miejsca równocześnie wszędzie, ani w równym stopniu. W pewnych miejscach był bardziej zaawansowany niż w innych. Chociaż rozpoczął się w drugiej połowie II wieku, nie był powszechny ani kompletny aż do połowy III wieku, tj. do czasu, kiedy zaczęło się ujawniać zjawisko biskupów diecezjalnych jako odmiennych od biskupów zborowych.

KOŚCIÓŁ ZEWNĘTRZNIE ZORGANIZOWANY

Dochodzimy do innego nieodpowiedniego rozwoju wypadków: doprowadzenia kościołów do unii z zewnętrzną organizacją, najpierw w okręgach, potem w prowincjach, a następnie w prefekturach, obejmujących wiele prowincji Imperium Rzymskiego, czego końcowym skutkiem był zewnętrznie zorganizowany Kościół Katolicki, o światowym zasięgu, pod zwierzchnością najwyższego biskupa, papieża. Punktem wyjścia dla tego błędu była powszechna potrzeba wzajemnej pomocy ze strony różnych kościołów nękanymi doktrynalnymi i praktycznymi trudnościami.

Takie doktrynalne i praktyczne trudności sprawiły, iż zbór w Antiochii wysłał delegatów do Jerozolimy, aby naradzili się w tej sprawie z Apostołami, starszymi i innymi braćmi z kościoła jerozolimskiego (Dz.Ap.15). Było rzeczą jak najbardziej właściwą, by siostrzane kościoły w chrześcijańskiej społeczności z chęcią udzielały pomocy na prośbę zboru borykającego się z trudnościami. Nie mogło także być żadnego sprzeciwu wobec poprostolskich kościołów indywidualnie udzielających na

ich prośbę wzajemnej pomocy w swoich doktrynalnych i praktycznych trudnościach. Usiłowanie jednego kościoła, lub grupy kościołów, by przy tych okazjach narzucić danemu zborowi swoje idee pod groźbą wyłączenia ze społeczności, było złem. Czyniąc to nie mogły usprawiedliwić swego działania powołaniem się na przykład kościołów w Antiochii i Jerozolimie, gdzie taka rzecz nie miała miejsca.

Usprawiedliwiając zorganizowanie kościołów w jedno ciało biskupi argumentowali, iż w zewnętrznej unii jest siła, i że taka unia jest konieczna do zwalczania błędu, bronięcia prawdy i wspierania wzrostu. Dlatego też zorganizowali kościoły w danym okręgu w zewnętrzną organizację. Przez to wykroczyli przeciw Pańskiemu nakazowi mówiącemu o niezależności każdego lokalnego zboru od wszystkich innych zborów, zwłaszcza wtedy, kiedy wszystkie z tych tak zwanych zjednoczonych kościołów, przez swoich biskupów zebranych na synodach i soborach uchwały doktrynalne dekrety i praktyczne prawa wiążące wszystkie kościoły w okręgu. Żadna taka unia kongregacji nie istniała za dni Apostołów, ani w kościele pierwotnym nie odbywały się żadne zgromadzenia synodalne ani soborowe.

Starsi rozpowszechniali pogląd, iż jako starsi są w innej klasie niż pozostali bracia. Zamiast być klasą służącą, byli teraz „panującymi starszymi”

Okolo roku 170 w Azji Mniejszej miał miejsce pierwszy synod tego rodzaju, który miał uchwalić dogmaty i ustawy odnośnie nauk i praktyk Montanistów, jakie niepokoiły tamtejsze kościoły. Te synody czy też sobory stopniowo zwiększały się i wszędzie się rozszerzały, od soborów okręgowych do prowincjonalnych, od prowincjonalnych do wielo-prowincjonalnych i ostatecznie do ekumenicznych, czyli powszechnych, uchwalając dogmaty i ustawy. Stało się tak w Nicei w 325 roku, kiedy miał miejsce pierwszy tak zwany ekumeniczny sobór, który, między innymi, uchwalił współwieczność, równość i współistnienie Syna z Ojcem jako doktryn, które miały być przyjęte przez kościoły i jednostki pod groźbą klątwy. Utrzymywano, iż takie, tak zwane, ekumeniczne sobory są nieomyłne w swoich dekretach. Uznano, iż jedność kościoła jest zdeponowana w biskupach zebranych na ekumenicznym soborze i wypowiadających się nieomylnie jako następcy Apostołów w roli bezpośredniego rzecznika Boga do Kościoła powszechnego.

Tym sposobem została zniszczona niezależność lokalnych zborów, a pierwotną duchową jedność Kościoła powszechnego opartą na jednym duchu, nadziei, misji, Panu, wierze, chrzcie i Bogu zastąpiono zewnętrzną unią opartą na episkopacie o rzekomo apostołskiej sukcesji.

POJAWIA SIĘ BISKUP DIECEZJALNY

Jak dotąd prześledziliśmy odstępstwo w rządach kościelnych aż do rozwinięcia się episkopatu, o rzekomo

apostolskiej sukcesji nad starszymi, w starszeństwo i episkopat jako kapłaństwo panujące nad kościołami. Te składały się z fałszywych antytypicznych Lewitów i Izraelitów, czego skutkiem było podporządkowanie lokalnych kościołów zewnętrznej organizacji, której zbory były jedynie częściami, oraz z biskupów zebranych na soborach uchwalających dogmaty i ustawy dla ko-

. . . apostolska niezależność lokalnych

zborów została zniszczona . . .

ciół na poziomie okręgów, prowincji, wielo-prowincji i ogólnoświatowym.

To nie wszystko. Kolejną niewłaściwą rzeczą występującą w tym badaniu, było powstanie biskupów diecezjalnych. Do tego doszło raczej w naturalny sposób, przypuszczalnie było konieczne do właściwego podporządkowania *córek* kościołów ich *matkom* kościołom. Najpierw, podobnie jak dzisiaj pastory w naszych czasach, każdy z owych rzekomo apostolskich biskupów miał pieczę tylko nad jednym kościołem, który w dużym mieście zazwyczaj miał jedno miejsce zebrań dla głównych nabożeństw i podrzędne miejsca zebrań na nabożeństwa mniejszej wagi.

Cyprian, jako biskup Kartaginy, miał tylko jeden centralny kościół dla całej kongregacji, gdzie spotykano się na głównych nabożeństwach. Na nabożeństwa mniejszej wagi istniały kaplice w różnych częściach miasta, w nich jego prezbiterzy mianowani przez niego i przez kongregację prowadzili różne spotkania, tak jak badacze Biblii mają różne spotkania w trakcie tygodnia, a w niedzielę zbierają się w centralnym miejscu spotkań.

Widzimy z tego, iż zanim pojawił się biskup diecezjalny, biskup był w pewnej mierze podobny do pastora kościoła w dużym mieście, mającego lub nie kościoły filie i kilku pastorów posiłkowych pod sobą.

Lecz biskup diecezjalny był krokiem dalej w odstępstwie w porównaniu z posunięciem, które wprowadziło biskupa zborowego. Do jego powstania doszło w następujący sposób:

Bracia z kościoła w dużym mieście ewangelizowali okoliczne tereny, mniejsze miasta, wioski, *itd.* W kościołach powstałych dzięki temu, prezbiterowie z kościoła wielkowiejskiego, pod kierunkiem i z nominacji biskupa wielkowiejskiego, służyli jako starsi i wkrótce, kiedy każdy z tych nowych kościołów stawał się większy, jeden ze służących w nim prezbiterów z kościoła wielkowiejskiego był wybierany przez ten nowy kościół na urząd kogoś w rodzaju biskupa pomocniczego (*chorepiscopos*, biskup wiejski) podporządkowanego biskupowi wielkowiejskiemu. Tak oto z czasem było coraz więcej biskupstw pomocniczych i rozwijał się kościelny okręg, w którym wszyscy biskupi pomocniczy znajdowali się pod kierownictwem biskupa wielkowiejskiego. Wszystkie te kościoły pod biskupem wielkowiejskim tym sposobem zaczęły stanowić diecezję, a biskup ponad tymi kościołami tym sposobem stał się biskupem diecezjal-

nym. Po 325 roku biskupi wiejscy stracili swój urząd jako taki i stali się pastorami (księżmi) tych kościołów, w których służyli pod władzą biskupa diecezjalnego.

MIANOWANIE METROPOLITÓW

Następnym krokiem odstępstwa w organizacji było mianowanie metropolitów, biskupów miast stołecznych prowincji, którzy rościli sobie i sprawowali władzę nad biskupami diecezjalnymi. Tacy metropolici zaczęli istnieć jakiś czas przedtem, lecz nie nazywano ich tak aż do Soboru Nicejskiego w 325 r. Przyznano im prawo zwoływania i przewodniczenia na synodach prowincjonalnych oraz mianowania i wyświęcania biskupów w swoich prowincjach. Tym sposobem każdy metropolita miał jako swoją sferę władzy całą prowincję i był ponad wszystkimi diecezjalnymi biskupami tej prowincji. Na przykład, metropolita Aleksandrii był ponad wszystkimi diecezjalnymi biskupami Egiptu.

Pod koniec panowania Konstantyna Wielkiego Rzymskie Imperium zostało podzielone na cztery prefektury, a potem utworzono jeszcze jedną, prefekturę Palestyny i Arabii. Metropolici pięciu stolic tych prefektur otrzymali tytuł patriarchy (główny ojciec, poprzednio tytuł każdego biskupa). Na początku było ich tylko trzech, biskupi Rzymu, Antiochii i Aleksandrii, jako miejsc zamieszkania Apostołów (siedziby apostolskie). Dostali oni te tytuły na soborze w Nicei w 325 roku, zanim Konstantyn utworzył owe cztery prefektury.

METROPOLICI STAJĄ SIĘ PATRIARCHAMI

Biskup rzymski, odmawiając przyjęcia tytułu wspólnego z innymi, odrzucił ten tytuł i przywłaszczył sobie, jako wyłącznie swój, tytuł papieża (*papa*, ojciec), który poprzednio był tytułem każdego biskupa. W 381 roku na ekumenicznym soborze w Konstantynopolu, biskup Konstantynopola (ponieważ jako nowa stolica Rzymskiego Imperium Konstantynopol był nazywany nowym Rzymem) został dodany jako czwarty patriarcha, zajmując pośród nich drugie miejsce co do rangi, zaraz po biskupie Rzymu. Tuż po soborze w Efezie, w 431 roku, biskup Jerozolimy, ponieważ urzędował w siedzibie apostolskiej, został dodany jako piąty z tych patriarchów.

Podboje Saracenów zniszczyły patriarchat w Jerozolimie w 637 roku, w Antiochii w 638 roku, a w Aleksandrii w 640 roku. Patriarcha był ponad wszystkimi metropolitami i biskupami danej prefektury w swojej części Imperium Rzymskiego. Na swoim terenie sprawował najwyższą władzę i stojąc na czele patriarchalnego synodu podejmował decyzje we wszystkich sprawach kościołów w danej prefekturze. Jednakże niektórzy z metropolitów, np. metropolici Salaminy, Milanu, Akwilei i Rawenny byli niezależni od tych patriarchów.

BISKUP RZYMU WYŁANIA SIĘ JAKO PAPIEŻ

Począwszy od Soboru w Chalcedonie w 451 roku, patriarcha Konstantynopola stale spierał się o równość z biskupem Rzymu. Lecz zasady co do prymatu zostały już wcześniej przyjęte. Rzym był uważany za siedzibę św. Piotra, i dlatego papież, który rzekomo był najważniejszy z Apostołów, był uważany za jego następcę. Jego prawie niezawodna tak zwana ortodoksja, pozostawała w

kontraście z częstymi herezjami jego rywala i także przyczyniała się do jego popularności.

Wędrowni narodów, cierpienia, jakie w wyniku tego stały się udziałem Zachodu, papież dzięki swoim praktycznym zdolnościom wielce łagodnił. Jedność i stosunkowy spokój Kościoła Zachodniego kontrastowały z zakłócającymi spokój kontrowersjami i podziałami Kościoła Wschodniego, przyczyniając się do zaakceptowania supremacji papieża.

Powodów tego było wiele. Kontrowersjaliści często prosili papieża o pośredniczenie, ostateczny triumf partii faworyzowanych przez papieża dodawał znaczenia jego autorytetowi. Okoliczności tamtych czasów sprawiały, iż papież zawsze traktowali owoce swoich zwyczajów jako zastaw w rozgrywanej grze, ustalając swoje własne warunki. Ścisła hierarchia doszła do wniosku, że papież jest niezawodną osobą na stolicy Piotrowej, skupiającą wokół siebie ludzi — wszystkie te rzeczy w połączeniu spowodowały klęskę ambicji patriarchy Konstantynopola, a sprzyjały ambicjom papieża, który dlatego na początku szóstego wieku został prawnie uznany za „głowę wszystkich świętych kościołów Bożych”.

Wobec tego zwierzchnictwa papież, krok po kroku, zwiększał swoją eklezjastyczną władzę przez kilka stuleci, aż przy końcu piątego i na początku szóstego stulecia został wszędzie przez Państwo uznany za głowę Kościoła. Przed rokiem 539 mógł zacząć sprawować, najpierw nieśmiało, a stopniowo w sposób bardziej widoczny, władzę świecką obok najwyższej władzy eklezjastycznej. Do roku 799 miał tyle władzy politycznej, iż mógł zacząć fałszować Tysiącletnie panowanie.

Ze swą religijną i obecnie także wzrastającą władzą polityczną, papież w osobie Grzegorza VII (1073 - 1085) mógł domagać się takiej samej supremacji w państwie, jak i w Kościele „powszechnym”; Innocenty III (1198 - 1216) mógł urzeczywistnić supremację państwa w całym Chrześcijaństwie; Pius IX (1870) mógł dyktować przez tak zwaną radę ekumeniczną swoją absolutną władzę w Kościele i swą nieomyślność, gdy przemawiał oficjalnie jako uniwersalny nauczyciel Kościoła (*ex cathedra*).

Tak oto odstępstwo w sferze organizacji osiągnęło swój punkt kulminacyjny. Lecz doznało także bardzo upokarzającego odsunięcia w cień władzy świeckiej, a przez reformację, najpierw zapoczątkowaną przez jed-

nostki, a potem przez sekty, zostało znacznie ograniczone w uniwersalnym sprawowaniu władzy religijnej.

Przez cały czas przechwytywania władzy i panowania nad Boskim dziedzictwem biegnie pełna ironii nieodpłaty, która jest częściową karą za popełnione zło. Przechwytyjący władzę i panujący starsi zostali ukarani mając nad sobą biskupa panującego nad nimi. Przechwytyjący władzę biskupi zostali ukarani przez przyjęcie tyranizujących ich metropolitów, czy też arcybiskupów. Ci przechwytyjący władzę i panujący metropolici musieli zaakceptować patriarchów, a potem kardynałów, aby ich deptali, którzy po raz pierwszy zostali ustanowieni jako tacy przez papieża Mikołaja II w 1059 roku. Przechwytyjący władzę i panujący patriarchowie oraz kardynałowie musieli uginać się przed żądaniami papieży, którzy z kolei, jako głowa Antychrysta, zwłaszcza od 1295 roku (kiedy nastąpiła prawdziwa świecka opozycja), od 1309 r. (kiedy zaczęła się prawdziwa religijna opozycja przez jednostki) i od 1522 r. (kiedy zaczęła się ona przez sekty) cierpieli jedno po drugim upokorzenie i stratę. Do 1870 utracili oni ostatnie strzępy świeckiej władzy, której, jak się spodziewamy, nie odzyskają ponownie na szerszą skalę.

* * *

Szafarska doktryna Kościoła Kongregacyjnego jest protestem przeciwko każdej fazie taktyki polegającej na przechwytywaniu władzy i metodom panowania starszych, biskupów, metropolitów, patriarchów, kardynałów i papieży, i dlatego jest dla nich wszystkich duchowym strofowaniem. Jest rzeczą konieczną dostrzeżenie tego strasznego i niewłaściwego rozwoju wypadków krótko zarysowanego powyżej w świetle doktryny mówiącej o prawie zboru, pod zwierzchnością Pańską, do panowania w swym środowisku i pozostania niezależnym od innych osób, zborów, organizacji i wódzów religijnych, jeśli mamy właściwie oceniać Prawdę i wynikające stąd znaczenie ruchu zainaugurowanego przez Br. Roberta Browne'a i przekształconego w sektę przez wódzów Kościoła Kongregacyjnego. Ruch Browne'a był powrotem do apostoelskich nauk i praktyk w zakresie demokracji zborowej w jej autonomii i niezależności od osób z zewnątrz. (Więcej na ten temat w przyszłym numerze).

BS '99,33-38

(Ciąg dalszy nastąpi)

SKOROWIDZ WERSETÓW BIBLIJNYCH występujących w SZTANDARZE BIBLIJNYM w 1999 roku (od nr 132 do nr 143)

werset	str.	11,12 62	24 62	14,15 37	Rozdz. 25
1 Księga Moj.		14-16 60	Rozdz. 8	Rozdz. 17	2 54
Rozdz. 1		15 60	3,4,5 62	11 51	3,4 55
6 42		17-20 46	20 46	Rozdz. 18	Rozdz. 26
7 42,45		19,20,22 46	Rozdz. 9	16-32 85	3,4 51
Rozdz. 2		Rozdz. 7	cały 42	Rozdz. 22	Rozdz. 28
4-6 42		2,3 43,46	Rozdz. 12	6 50	13,14 51
Rozdz. 6		4 62	1-3 63	16 51	2 Księga Moj.
1-5 62		5 46	1-5 50	16-18 21,51	Rozdz. 12
3 46		6,9 62	3 5	Rozdz. 24	1-17 22
7,8 58		11,12 62	Rozdz. 13	67 54	Rozdz. 20

3-17 10	Rozdz. 4	Rozdz. 2	Rozdz. 12	22-23. 71
Rozdz. 24	23 36	44 64	30 10,68	Rozdz. 3
1 55	Rozdz. 8	Rozdz. 4	31 10	17 19
1-8 54	23-25. 93	33-37 3	Rozdz. 15	19-23. 22
9 55	Kaznodzieja Sal.	Rozdz. 5	34,37,38 20	21 54,60
Rozdz. 31	Rozdz. 1	cały 2	Ew. św. Łukasza	22,23. 54
28 52	4 63	Rozdz. 8	Rozdz. 2	25 52
3 Księga Moj.	Rozdz. 9	14 3	11-19. 96	Rozdz. 7
Rozdz. 18	5,10. 69	Rozdz. 12	40 91	2-5 37
5 53	Księga Izajasza	1 31,64	49 93	58 46
4 Księga Moj.	Rozdz. 2	4 60	52 91	Rozdz. 9
Rozdz. 1	2 30	12 4	Rozdz. 9	1-3 46
5-16 28	12-18. 12	13 5	23 64	1-19 48
Rozdz. 14	Rozdz. 11	Księga Ozeasza	Rozdz. 10	3,6,8 46
21 54	9 12,37,54,64	Rozdz. 2	25-37. 16	11,12,18,20 47
5 Księga Moj.	Rozdz. 19	18 53	27 10	26,27,29,30 47
Rozdz. 4	19,20. 60	Księga Joela	27-37. 11	9-11 47,48
13 52	Rozdz. 24	Rozdz. 2	Rozdz. 12	Rozdz. 11
Rozdz. 5	6 64	28 44,64	32 55,63	19-30. 48
cały 52	Rozdz. 26	Księga Nahuma	Rozdz. 13	25,26. 47
1-3 52	9 31	Rozdz. 2	28 31	Rozdz. 12
5 52	19 21	3,4 60	Rozdz. 14	12,25. 47
7-21 10	Rozdz. 28	Księga Sofoniasza	26 36	Rozdz. 13
Rozdz. 10	17 31	Rozdz. 3	Rozdz. 19	1-12 48
12,13. 67	Rozdz. 32	8,9 44,64	37,38. 23	5,8-11,12 47
Rozdz. 32	1 38	Księga Aggeusza	Rozdz. 21	9,13,14-41 47
1 63	Rozdz. 35	Rozdz. 2	36 64	43-52. 48
1 Ks. Królewska	cały 55	8 31	Rozdz. 23	51 47
Rozdz. 8	3-7 66	Księga Zachariasza	26 18	Rozdz. 14
21 52	5,6 93	Rozdz. 8	46 20	8-19 47,48
Księga Hioba	Rozdz. 40	10 31	Rozdz. 24	20,21-26 47
Rozdz. 38	1,2 51	Rozdz. 12	12 26	Rozdz. 15
7 62	Rozdz. 42	3 95	34 25	22-33. 48
Księga Psalmów	7 21	10 19	Ew. św. Jana	41 47
Rozdz. 1	Rozdz. 44	Rozdz. 14	Rozdz. 1	Rozdz. 16
1-3 5,81	28 2	13 31	1 34	1-3 47
Rozdz. 6	Rozdz. 49	Księga Malachiasza	1-3 21	6,9,13-34 47
6 69	9 21	Rozdz. 4	3 90	22-34. 48
Rozdz. 16	Rozdz. 50	2 64	12 52	Rozdz. 17
10 26	7 84	Ew. św. Mateusza	14 90	1-12 48
8-11 20	Rozdz. 53	Rozdz. 5	Rozdz. 2	4,11,12,16-33. 47
Rozdz. 22	3,4,12 19	10-13. 85	11 93	22-34. 48
19 19	10-12. 20	12 55	Rozdz. 3	26,27. 43
Rozdz. 25	11,12. 94	16 36	8 26	30,31. 44
14 20	Rozdz. 60	48 53	11 94	Rozdz. 18
Rozdz. 34	4 55	Rozdz. 7	Rozdz. 5	1-11 48
21 26	Rozdz. 61	6 94	19 93	3 46
Rozdz. 37	1 21	Rozdz. 11	23 34	1-18 47
23 20	Rozdz. 65	11 63	24 55	19,20,22,23 47
Rozdz. 45	20 54	28-30. 28	26 95	23 48
17 31,38	Rozdz. 66	Rozdz. 12	28,29. 21	Rozdz. 19
Rozdz. 46	24 72	24 19	Rozdz. 6	cały 47
6 23	Księga Jeremiasza	Rozdz. 13	50 23	11-20. 48
Rozdz. 50	Rozdz. 16	19 6	Rozdz. 7	29-40. 48
16-21 4,66	18 51	33 69	39 94	Rozdz. 20
Rozdz. 51	Rozdz. 22	26,27. 63	Rozdz. 8	1,2,6-12. 47
7 62	29 63	Rozdz. 17	58 93	17-35. 47
Rozdz. 64	Rozdz. 31	Rozdz. 18	Rozdz. 12	28-38. 48
11 67	29,30 21,53,54	11 22	24 88	Rozdz. 21
Rozdz. 72	31-34 30,52,53	Rozdz. 21	Rozdz. 14	1-4 47
3 38	34 54	43 5,51	3 55	1-12 48
Rozdz. 76	Rozdz. 32	Rozdz. 22	19 31	8,17,27 47
11 64	37-41. 53	37-39	Rozdz. 15	27-39. 48
Rozdz. 78	Księga Ezechiela	Rozdz. 23	1,5 6	Rozdz. 22
50 69	Rozdz. 15	15 70	18-25. 85	3,4,6,7,8,11 46
Rozdz. 91	cały 5	Rozdz. 24	Rozdz. 16	17,18. 47
7 29	Rozdz. 16	21,22. 64	12,13. 94	1-21 47
Rozdz. 103	46,47,53 53	37-39. 63	Rozdz. 17	24 71
8 19	55,60,61 53	Rozdz. 25	4 91	24-29. 47
Rozdz. 110	Rozdz. 18	34,41,46 22	5 91,94	Rozdz. 23
4 94	cały 53	41 71	Rozdz. 19	1-10 47
Rozdz. 139	2-4 21	Rozdz. 27	11 20	1-11 48
17,18. 68	4,20. 68	25,39-43 19	19-22, 23,24 19	6 46
Rozdz. 145	Rozdz. 37	Rozdz. 28	28-30. 20	6-8 69
20 63	26 53	1-6 26	Rozdz. 20	11,12. 47
Rozdz. 146	Rozdz. 38	5,6,9 26	1-18 26	12-22. 48
4 69	19 63	18 27	Dzieje Apostolskie	16 46
Przyp. Salomona	Księga Daniela	Ew. św. Marka	Rozdz. 2	23-33. 47

Rozdz. 24	4-7 48	Rozdz. 3	2 54	1 List Ap. Jana
10-16 48	19 35	14-21 48	3 27	Rozdz. 2
10-21 47	Rozdz. 6	17-19 27	Rozdz. 2	2 21,53
12-22 47	2 22	Rozdz. 6	5 55	Rozdz. 3
15 69	9-11 67	11-13 29	9 21,22,53,90	1 31
27 47	Rozdz. 7	List Ap. Pawła	10 22,87	2 20,26,27,31
Rozdz. 25	6-7 48	do Filipian	17,18 22	14 55
cały 48	Rozdz. 9	Rozdz. 1	Rozdz. 4	16 86
10 47	29 85	7,12-14,16 48	15 22,87	18 87
Rozdz. 26	Rozdz. 11	23-26 48	Rozdz. 5	Rozdz. 5
cały 48	3 34	29 6	7 18	16 83
1-29 47	26 24	Rozdz. 2	8 18,92	19 87
5 46	31,32 83	8 91	Rozdz. 6	List Ap. Judy
13-26 26	Rozdz. 12	8-11 22	13-18 51	3 84
Rozdz. 27	18 35	9-11 53,54	19,20 20	6 62
14-21 47	Rozdz. 13	Rozdz. 3	Rozdz. 7	20,21 85
23,24 47	cały 48	14 21,86	26 91	Objawienie św. Jana
26-44 47	1,1-3 85	List Ap. Pawła	Rozdz. 9	Rodz. 1
33-44 48	Rozdz. 15	do Kolosan	cały 20	16 2
71-73 48	3 17	Rozdz. 1	18-23 54	18 93
Rozdz. 28	12-23 25	12-18 23	19 54	20 2
1-10,16 47	16-18 25	16,17 34	23 53	Rozdz. 2
16-24 48	24-28 64	25-29 48	24 21	26,27 37
30,31 47,48	29 67	Rozdz. 4	Rozdz. 10	Rozdz. 5
List Ap. Pawła	32 25	3-4 48	5 90	2 72,92
do Rzymian	50 31	1 List Ap. Pawła	12 67	9,10 22
Rozdz. 1	2 List Ap. Pawła	do Tesaloniczan	20 20	Rozdz. 7
8-17 48	do Koryntian	Rozdz. 4	Rozdz. 11	cały 55
Rozdz. 4	Rozdz. 4	1 72	cały 63	9-17 37,63
10,11 51	4 63	3 5	6 29	15 37
17,21 67	Rozdz. 5	Rozdz. 5	7 63	Rozdz. 8
Rozdz. 5	14 10	1-10 48	38 38	3-5 20
12-19 62	21 53	2 List Ap. Pawła	38-40 31	Rozdz. 9
Rozdz. 6	Rozdz. 11	do Tesaloniczan	39,40 36	1-9 37
6 64	22-33 48	Rozdz. 2	Rozdz. 12	Rozdz. 11
23 70	Rozdz. 12	1-12 48	2 67	17 30,37
Rozdz. 7	1-10 48	3 69	24 53	18 37
10 53,55	4 94	Rozdz. 3	26-29 32	Rozdz. 12
Rozdz. 8	List Ap. Pawła	1,2 66	Rozdz. 13	2,3 51
17 54	do Galacjan	1 List Ap. Pawła	8 94	Rozdz. 13
21 37	Rozdz. 1	do Tymoteusza	List Ap. Pawła	14-16 51
28 68	Rozdz. 1	Rozdz. 2	do Jakuba	Rozdz. 14
Rozdz. 10	4 44,64	4 21	Rozdz. 5	1 63
5 53	17,18 47	5 52	20 83	8-11 72
Rozdz. 11	Rozdz. 2	6 21	1 List Ap. Piotra	Rozdz. 15
7 51	11-14 48	10 21	Rozdz. 2	5,18 51
25-27 51	16 52	Rozdz. 4	12 82	Rozdz. 17
27 53	20 64	Rozdz. 6	23 19	5 71
28 51,54	Rozdz. 3	15,16 27	Rozdz. 3	Rozdz. 19
29 51	8 21,63	20 29	20,21 63	2,3 72
Rozdz. 12	17 54	2 List Ap. Pawła	Rozdz. 5	7 63
1 29	19 52	do Tymoteusza	6,7 88	9 37,63
Rozdz. 13	20 52	Rozdz. 1	2 List Ap. Piotra	15 37
10 10	24 52	3-7 48	Rozdz. 1	Rozdz. 20
Rozdz. 14	29 21,51,54,63	10 48	4 20,63	4,6 22
9,15-20 25	Rozdz. 4	Rozdz. 2	5-7 22,63	7-9 22,63
Rozdz. 15	22-31 54	11,12 55	7 12	10 71
25,26 48	24 52	Rozdz. 3	Rozdz. 2	12 53
1 List Ap. Pawła	30 55	14-17 48	4 62	14 22,71
do Koryntian	Rozdz. 5	Rozdz. 4	5 63	15 22,63
Rozdz. 1	1 48	6-8 47,48	Rozdz. 3	Rozdz. 21
10-13 48	10 52	List Ap. Pawła	1-13 43	8 63,71
19,21 61	Rozdz. 6	do Tytusa	5-10 43	9 63
26-29 5	2 18	Rozdz. 2	6,7 63	24 38
Rozdz. 2	List Ap. Pawła	1-15 48	8 55	Rozdz. 22
10 94	do Efezjan	List Ap. Pawła	10-12 64	16,17 51
14 10,61,92	Rozdz. 1	do Żydów	13 38,44,53,64	*****
Rozdz. 3	19,20 6	Rozdz. 1	18 91	***

SZTANDAR BIBLIJNY I ZWIASTUN CHRYSTUSOWEGO KRÓLESTWA

Niezależny Miesięcznik Religijny wydawany przez Świecki Ruch Misyjny „Epifania”

CZASOPISMO wolne od wpływu jakichkolwiek wyznań, partii, organizacji i wierzeń ludzkich, związane jest z Bogiem w takim stopniu, w jakim rozumie Jego Słowo. Jest ono wydawane w obronie Prawdy paruzyjnej, udzielanej przez Pana za pośrednictwem „onego Sługi”, jako podstawy wszelkiego dalszego rozwoju Prawdy, w obronie zarządzeń, statutu i testamentu również danych przez Pana za pośrednictwem „onego Sługi” i w celu przedstawiania oraz bronięcia rozwijającej się Prawdy epifaniczno-bazylijskiej, będącej pokarmem na czasie dla ludu Pana, zgodnie z Jego wolą.

Wszelkie wpłaty na wydawnictwo prosimy dokonywać na rachunek bieżący: Świecki Ruch Misyjny „Epifania”, Zarząd Główny, PKO BP Nowy Dwór Mazowiecki Nr. 10201244 – 22145 – 270 – 1 – 111.

Sztandar Biblijny będzie również wysyłany bezpłatnie tym członkom Ruchu, którzy o to poproszą.

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony pod adresem: <http://epifania.topnet.pl>, e-mail: srmepifania@poczta.onet.pl